

зарахування до LLМ студенту досить надати копію диплома з оцінками, резюме, рекомендації та мотиваційні листи, іноді може знадобитися невеликий досвід роботи [2].

Кандидати, зацікавлені у докторських ступенях, можуть отримати ступінь Doctor of Juridical Science (SJD або JSD), а також Doctor of Comparative Law Studies (DCL). Вони є найвищими у США в галузі права та зазвичай потрібні для тих, хто планує академічну кар'єру. [1]. Цей ступінь присуджується за підсумками підготовки і захисту дисертації, для чого відводиться від 3 до 5 років, залежно від ВНЗ [2].

Отже, вища юридична освіта у США є розвинутою та ефективною, що зумовлює її широкий вплив на формування та розвиток вищої правової освіти країн світу.

Література

1. Юридична освіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edusa.org.ua/education-in-usa/legal/>
2. США. Юридична освіта за кордоном [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrlawcouncil.org/yurydychna-osvita-za-ordonom/%D1%81%D1%88%D0%B0/>
3. Бігун С. Юридична професія та освіта в США / С. Бігун // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zahyst.in.ua/127>

УДК 340:378:430(043.2)

Миронець О. М., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Пузанова Н. В., приватний нотаріус,
смт. Чернігівка, Запорізька обл., Україна

ВИЩА ЮРИДИЧНА ОСВІТА В НІМЕЧЧИНІ

У Федеративній Республіці Німеччина працюють 44 юридичні університетські факультети. За даними німецького журналу «Focus», кращими з них є: Кельнський, Мюнстерський, Боннський, Берлінський, Мюнхенський, Фрайбурзький, Гамбургський, Франкфуртський, Тюбінгенський і, звичайно, Гейдельберзький. Це так звана «золота десятка» німецьких юридукумів. Тільки один із юридукумів ФРН приватний – вища юридична школа ім. Буцеріуса в Гамбурзі [1, с. 434].

Передумовами доступу до юридичної професії в Німеччині є: 1) закінчене навчання в університеті та успішне складання першого юридичного державного іспиту; 2) проходження підготовчої служби; 3) успішне складання другого юридичного державного іспиту [2, с. 126–127].

У цій країні склалася своєрідна система державної підсумкової

атестації випускників юридичних вишів. Її жорстка регламентація, суворість вимог змушують напружено працювати, щоб володіти правом і практикою його застосування [3, с. 214].

Процедура підготовки юристів у вищій школі Німеччини складається із двох етапів: власне навчання в університеті – теоретична підготовка (Hauptstudium) та практична підготовка – стажування (Referendariat) [4, с. 84].

Навчання в університеті відповідно до федерального Закону становить чотири роки. Період теоретичного здобуття знань та навичок майбутніми правниками умовно можна поділити на дві частини: вивчення основ права й поглиблена підготовка. Варто зазначити, що в Німеччині вища юридична освіта будується за принципом «юрист широкого профілю», який означає, що під час першого періоду навчання (до шостого семестру включно) студенти опановують виключно базові юридичні дисципліни: цивільне право (bürgerliches Recht), кримінальне право (Strafrecht) і публічне право (öffentliches Recht). В обов'язковому порядку вивчається також історія і філософія права (Rechtsgeschichte, Rechtsphilosophie). Відмітимо, що в абз. 2 § 5a федерального Закону наголошується також на обов'язковому знанні мов: державної та однієї іноземної [5].

Крім того, за принципом відносної «академічної свободи» студенти самі визначають скільки семестрів вони будуть навчатися та які дисципліни увійдуть до диплому. Вільне відвідування і вибір занять супроводжуються контролем успішності студентів, як правило, у вигляді письмових вправ. Відповідальність за строки навчання, успішність особистої підготовки покладається на студента. Аудиторне навантаження на кожного студента складає всього 12-14 годин в тиждень, проте значний час відводиться на самостійну підготовку [6, с. 99].

За загальним правилом, передбаченим § 5b федерального Закону, за два роки референдаріату студенти-референдарії (Rechtsreferendar) повинні отримати підготовку з таких напрямлень (Pflichtstationen): цивільне; кримінальне; адміністративне; адвокатура [5].

У сучасній Німеччині в цілому діє двоступенева система вищої освіти, що передбачає отримання освітніх ступенів «бакалавра» і «магістра». Однак для юридичної спеціальності ця система застосовується як виняток і лише для підготовки юристів за спеціалізацією «Економічне право». Випускники з такою освітою отримують кваліфікацію юриста з економічно-правових відносин та не можуть бути суддею, адвокатом, нотаріусом або прокурором. Для того, щоб мати право працювати за переліченими спеціальностями, необхідно пройти повний курс навчання, в процесі якого набуває знань та навичок «універсальний юрист», здатний працювати в будь-якій галузі юриспруденції. Універсальність у підготовці юристів широкого профілю зумовлює відмову від Болонської системи [6, с. 98].

Спираючись на позитивний досвід вищих юридичних закладів Німеччини, ми погоджуємося з пропозицією Парамонової О. про можливість запровадити в Україні: дворівневу систему підготовки правників (теоретична університетська підготовка та дворічна підготовча служба – рефендаріат, яка має носити некомерційний характер); два державних екзамени: перший після курсу теоретичної підготовки, а другий – після успішного проходження рефендаріату; проведення державних екзаменів з фундаментальних правових дисциплін (в усній і письмовій формах), які оцінюватимуться незалежною державною експертною комісією. З метою гарантування якості правничої освіти необхідно визначити відповідні державні стандарти та забезпечити відповідальність за їх порушення [4, с. 87-88].

Отже, вища юридична освіта у Німеччині, спираючись на давні міцні традиції підготовки кращих правників, є безцінним прикладом для всього світу з метою їх належного формування в стінах національних вузів.

Література

1. Дерра М. Получение юридического образования в Германии / М. Дерра // Сборник статей о праве Германии. – 2015. – № 1. – С. 433–444.
2. Стефанчук Р. О. Проблеми стандартизації вищої юридичної освіти: український та закордонний досвід / Р. О. Стефанчук // Європеїзація української юридичної освіти: німецько-український досвід: матер. міжнар. наук.-практ. конф., 21 і 22 листопада 2014 р. – Київ, 2015. – С. 124–133.
3. Проскурняк О. Державні юридичні екзамени в Німеччині / О. Проскурняк // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 12. – С. 212-215.
4. Парамонова О.С. Система підготовки юристів у вищих навчальних закладах Німеччини / О.С. Парамонова // Вісник Черкаського університету. – 2017. – Вип. № 8. – С. 83-89.
5. Deutsches Richtergesetz [Електронний ресурс]: Ausfertigungsdatum: 08.09.1961; Zuletzt geändert durch Art. 132 V v. 31.8.2015 I 1474 // Offitiel W-Seite Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. – Режим доступу: <https://www.gesetze-im-internet.de/drigr/index.html>.
6. Олюха В. Г. Система высшего юридического образования в Германии / В. Г. Олюха // Сучасна юридична освіта: досвід минулого – погляд у майбутнє: збір. матер. міжнар. наук.-практ. конф., 21 жовтня 2016 р. – Одеса, 2016. – С. 97–101.